

Zawiadomienie interpretujące w sprawie oznaczania pochodzenia towarów z terytoriów okupowanych przez Izrael od czerwca 1967 r.

(2015/C 375/05)

(1) Zgodnie z prawem międzynarodowym Unia Europejska nie uznaje zwierzchności Izraela nad terytoriami okupowanymi przez ten kraj od czerwca 1967 r., a mianowicie nad Wzgórzami Golan, Strefą Gazy i Zachodnim Brzegiem, łącznie ze Wschodnią Jerozolimą, i nie uznaje tych obszarów za część terytorium Izraela ⁽¹⁾, bez względu na ich status prawny w świetle izraelskiego prawa krajowego ⁽²⁾. Unia jasno stwierdziła, że nie uznaje żadnych zmian w kształcie granic określonych przed 1967 r., o ile nie są to zmiany uzgodnione przez strony bliskowschodniego procesu pokojowego ⁽³⁾.

(2) Stosowanie obowiązujących przepisów unijnych dotyczących oznaczania pochodzenia produktów w odniesieniu do produktów pochodzących z terytoriów okupowanych przez Izrael jest przedmiotem zawiadomień bądź wytycznych przyjmowanych przez właściwe władze niektórych państw członkowskich. Konsumenci, podmioty gospodarcze i organy krajowe oczekują bowiem jasności na temat interpretacji obowiązujących przepisów UE dotyczących informacji o pochodzeniu produktów wytwarzanych na terytoriach okupowanych przez Izrael ⁽⁴⁾. Niniejsze zawiadomienie służy również zapewnieniu zgodności ze stanowiskiem Unii i z prawem międzynarodowym, w świetle którego Unia nie uznaje zwierzchności Izraela nad terytoriami okupowanymi przez ten kraj od czerwca 1967 r. Niniejsze zawiadomienie ma również służyć zachowaniu otwartej i płynnej wymiany handlowej, nie zmierza do spowodowania utrudnień w przepływach handlowych i nie powinno być odczytywane w ten sposób.

(3) Niniejsze zawiadomienie nie wprowadza nowych uregulowań prawnych. Mimo że niniejsze zawiadomienie odzwierciedla stanowisko Komisji w kwestii stosownych przepisów UE, egzekwowanie takich uregulowań pozostaje podstawowym obowiązkiem państw członkowskich. Zgodnie z obowiązującym orzecznictwem państwa członkowskie muszą zapewnić skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary za naruszenia przepisów prawa UE, mogą natomiast samodzielnie decydować o rodzaju tych kar ⁽⁵⁾. Komisja, jako strażniczka Traktatów, gwarantuje przestrzeganie tych zobowiązań przez państwa członkowskie, wszczynając w razie potrzeby postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Niniejsze zawiadomienie pozostaje bez uszczerbku dla innych wymogów ustanowionych w unijnych przepisach, a także dla przyszłej wykładni tych przepisów dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości.

⁽¹⁾ Zob. wyrok w sprawie C-386/08 *Brita*, Zb.Orz. 2010, s. I-1289, pkt 47 i 53.

⁽²⁾ W świetle izraelskiego prawa Wschodnia Jerozolima i Wzgórze Golan zostały przyłączone do Państwa Izrael, natomiast Zachodni Brzeg określany jest jako „terytoria”.

⁽³⁾ Zob. m.in. konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych w sprawie bliskowschodniego procesu pokojowego z 14 maja 2012 r., 10 grudnia 2012 r. i 17 listopada 2014 r.

⁽⁴⁾ Zastosowana w niniejszym zawiadomieniu wykładnia terminu „informacja o pochodzeniu” zgodnie z przepisami prawa UE stosuje się do wszelkich przyszłych przepisów o treści podobnej do tych, które obowiązują obecnie i których dotyczy niniejsze zawiadomienie.

⁽⁵⁾ Zob. m.in. wyrok w sprawie 68/88 *Komisja przeciwko Grecji*, Rec. 1989, s. 2965, pkt 23 i 24; wyrok w sprawie C-326/88 *Hansen*, Rec. 1990, s. I-2911, pkt 17; wyrok w sprawach połączonych C-387/02, C-391/02 i C-403/02 *Berlusconi i in.*, Zb.Orz. 2005, s. I-3565, pkt 65.

(4) Kilka aktów prawnych UE stanowi obecnie o obowiązku oznaczania pochodzenia produktu. Wymóg ten odnosi się często do wskazania „kraju pochodzenia”⁽⁶⁾, ale czasem używane są inne określenia, takie jak „miejsce pochodzenia” w przypadku środków spożywczych⁽⁷⁾. Z zastrzeżeniem konkretnych przepisów w odnośnym ustawodawstwie unijnym stanowiących inaczej, określenie kraju pochodzenia środków spożywczych będzie co do zasady oparte na unijnych niepreferencyjnych regułach pochodzenia określonych w przepisach celnych⁽⁸⁾.

(5) W przypadku gdy odnośne przepisy prawa UE wyraźnie wymagają oznaczenia pochodzenia produktu, musi ono być prawidłowe i nie może wprowadzać konsumenta w błąd.

(6) W przypadku gdy oznaczenie pochodzenia jest nieobowiązkowe, jeśli zostanie ono podane dobrowolnie, informacja ta musi być prawidłowa i nie może wprowadzać konsumenta w błąd⁽⁹⁾.

(7) Zważywszy, że Wzgórza Golan i Zachodni Brzeg (łącznie ze Wschodnią Jerozolimą)⁽¹⁰⁾ w myśl prawa międzynarodowego nie wchodzą w skład terytorium izraelskiego, oznaczenie „wyprodukowano w Izraelu”⁽¹¹⁾ uznaje się za nieprawidłowe i wprowadzające w błąd w rozumieniu przywołanych wyżej przepisów.

(8) W przypadkach gdy oznaczenie pochodzenia jest obowiązkowe, należy stosować inne określenie uwzględniające obiegowe nazwy terytoriów.

(9) W przypadku produktów pochodzących z Palestyny⁽¹²⁾, ale niepochodzących z osiedli izraelskich, oznaczenie, które nie wprowadzałoby w błąd co do pochodzenia geograficznego, a przy tym odpowiadałoby praktyce międzynarodowej, mogłoby brzmieć: „produkt pochodzący z Zachodniego Brzegu (produkt palestyński)”⁽¹³⁾, „produkt pochodzący ze Strefy Gazy” lub „produkt pochodzący z Palestyny”.

⁽⁶⁾ Zob. na przykład: **w odniesieniu do kosmetyków**: art. 19 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 59); **w odniesieniu do świeżych owoców i warzyw**: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671) oraz art. 6 i część A pkt 4 ppkt B w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz.U. L 157 z 15.6.2011, s. 1); **w odniesieniu do ryb**: art. 38 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1); **w odniesieniu do wina**: art. 119 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 oraz art. 55 rozporządzenia Komisji (WE) nr 607/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. ustanawiającego niektóre szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, określeń tradycyjnych, etykietowania i prezentacji niektórych produktów sektora wina (Dz.U. L 193 z 24.7.2009, s. 60); **w odniesieniu do miodu**: art. 2 ust. 4 dyrektywy Rady 2001/110/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. odnoszącej się do miodu (Dz.U. L 10 z 12.1.2002, s. 47); **w odniesieniu do oliwy z oliwek**: art. 4 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 29/2012 z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek (Dz.U. L 12 z 14.1.2012, s. 14); **w odniesieniu do wołowiny i cielęciny**: art. 13–15 rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiającego system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczącego etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. L 204 z 11.8.2000, s. 1); **w odniesieniu do mięsa drobiowego w opakowaniach jednostkowych pochodzącego z państw trzecich**: art. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz.U. L 157 z 17.6.2008, s. 46); **w odniesieniu do świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu**: załącznik XI do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18), oraz art. 5–8 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz.U. L 335 z 14.12.2013, s. 19).

⁽⁷⁾ Art. 2 ust. 2 lit. g) i art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

⁽⁸⁾ Motyw 33 i art. 2 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

⁽⁹⁾ Art. 6 ust. 1 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22), zawierający wzmiankę o pochodzeniu geograficznym lub handlowym jako jednym z elementów, który może zdecydować o uznaniu praktyki za wprowadzającą w błąd, oraz art. 26 ust. 3 i art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

⁽¹⁰⁾ Od 2005 r. nie ma już izraelskich osiedli w Strefie Gazy.

⁽¹¹⁾ Odnosi się to także do porównywalnych określeń, takich jak „pochodzący z”, „produkt izraelski” lub „made in”, które także mogą być używane, zależnie od kontekstu.

⁽¹²⁾ Użycie tej nazwy nie może być traktowane jako uznanie Państwa Palestyna i pozostaje bez uszczerbku dla indywidualnych stanowisk państw członkowskich w tej kwestii.

⁽¹³⁾ W razie potrzeby także z wymienieniem Wschodniej Jerozolimy.

(10) W odniesieniu do produktów z Zachodniego Brzegu lub Wzgórz Golan pochodzących z osiedli izraelskich, oznaczenie ograniczające się do słów „produkt pochodzący ze Wzgórz Golan” lub „produkt pochodzący z Zachodniego Brzegu” nie byłoby dopuszczalne. Nawet w przypadku podania szerszej rozumianego obszaru lub terytorium, z którego pochodzi produkt, opuszczenie dodatkowej informacji geograficznej wskazującej, że produkt pochodzi z osiedli izraelskich, wprowadzałoby konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu. W takich przypadkach należy dodać, na przykład w nawiasach, wyrażenie „osiedle izraelskie” lub jego odpowiednik. W związku z tym można stosować wyrażenia, takie jak „produkt pochodzący ze Wzgórz Golan (osiedle izraelskie)” lub „produkt pochodzący z Zachodniego Brzegu (osiedle izraelskie)”.

(11) W każdym przypadku zgodnie z unijnym ustawodawstwem dotyczącym ochrony konsumentów oznaczenie pochodzenia staje się obowiązkowe w sytuacji, gdy – w odniesieniu do środków spożywczych – opuszczenie tej informacji wprowadziłoby konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu⁽¹⁴⁾, a – w odniesieniu do pozostałych towarów – gdy pominięta zostaje informacja, która jest istotna, w danym kontekście, dla podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji, i tym samym powoduje lub może spowodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął⁽¹⁵⁾. W takich przypadkach zastosowanie mają przykłady podane w poprzednim punkcie.

(12) Informacje dotyczące pochodzenia są często udostępniane podmiotom gospodarczym w różnych formach⁽¹⁶⁾. W wielu przypadkach informacje o pochodzeniu produktów można znaleźć w dokumentacji celnej. Jeżeli produkty są objęte preferencyjnym traktowaniem w chwili przywozu, dołączane jest do nich świadectwo preferencyjnego pochodzenia wystawiane przez Izrael⁽¹⁷⁾ lub przez władze palestyńskie⁽¹⁸⁾. Inne dokumenty, takie jak faktury, kwity dostawy i dokumenty transportowe mogą zawierać oznaczenie pochodzenia produktów. Jeżeli informacja ta nie jest łatwo dostępna w dokumentach towarzyszących, podmioty gospodarcze mogą zwracać się o udzielenie informacji o pochodzeniu bezpośrednio do swoich dostawców lub importerów.

⁽¹⁴⁾ Art. 26 ust. 2 lit. a) i art. 26 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

⁽¹⁵⁾ Art. 7 ust. 1 dyrektywy 2005/29/WE.

⁽¹⁶⁾ Zob. na przykład w odniesieniu do środków spożywczych, w kwestii relacji między sprzedawcą detalicznym a dostawcą, art. 8 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

⁽¹⁷⁾ W tej kwestii zob. zawiadomienie skierowane do importerów – Przywóz z Izraela do UE (Dz.U. C 232 z 3.8.2012, s. 5).

⁽¹⁸⁾ Szereg produktów pochodzących z Zachodniego Brzegu, Strefy Gazy i Wschodniej Jerozolimy jest objętych Eurośródziemnomorskim przejściowym układem stowarzyszeniowym w sprawie wymiany handlowej i współpracy między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a Organizacją Wyzwolenia Palestyny (OWP) na rzecz Autonomii Palestyńskiej Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy, z drugiej strony, podpisanym w Brukseli w dniu 24 lutego 1997 r. (Dz.U. L 187 z 16.7.1997, s. 3).